

Milí čtenáři,

v nastávajícím roce před námi leží mnoho výzev a problémů, a to nejen v ochraně životního prostředí a přírody, a proto se nová vláda zavázala prosadit nový stavební zákon. Proč? Protože praxe prověřila, že ten dosud platný a před třemi lety přijatý zákon nenaplnil očekávání. Nepřinesl zefektivnění ani zrychlení stavebních povolenacích řízení. A to vynechávám opravdu nešťastnou epizodu s nezdařilou digitalizací stavebního řízení. Příčin je určitě více. Jednu si však dovoluji vypíchnout. Zákon sice parlamentem prošel se širokou podporou, proces trochu ale připomínal povídání o tom, jak pejsek a kočička vařili dort. Každý tam něco vrazil. Nově navrhovaná podoba se snaží to dobré zachovat a to špatné přepracovat, a reagovat tak na návrhy a připomínky vyplývající z praxe.

Obecně by měl stát minimalizovat svoje působení v oblasti výstavby pouze na případy, kdy to je nezbytné. To jde v naší hustě zalidněné a industrializované zemi a v současném složitém světě se široce nabitým zásobníkem různých veřejných zájmů samozřejmě pouze zčásti. Nicméně tuto základní premisu bychom měli mít na paměti pořád. Stavební řízení by mělo být co nejrychlejší a neefektivnější, a to jak pro investory, tak i pro fungování státní správy. Rychlost však nesmí být pouze jediné kritérium. Musí být doprovázeno i náležitou kvalitou celého povolenacího procesu. Jsem přesvědčena, že předkládaná podoba zákona, kterou jsme připravovali s víceméně právních expertů, toto zadání beze zbytku naplňuje. A proto má mou podporu.

Občas slyším, že novela stavebního zákona oslabuje ochranu životního prostředí a přírody (například i kvůli nové formulaci zastavěného území) včetně ohrožených druhů rostlin a živočichů. Ano, novela ruší zákon o jednotném environmentálním povolení, jenž se však v praxi neosvědčil a působil jako neintegrální součást celého právního rámce. Naopak novela posuzování veřejného zájmu na ochraně životního prostředí se integruje přímo do stavebního řízení. Integrace státní stavební správy, kdy stavební úřady jsou zařazovány do soustavy orgánů ochrany přírody, umožní efektivnější, jednodušší, tedy i transparentnější rozhodování v oblasti ochrany přírody a krajiny než doposud.

Základním principem je snaha posunout hájení veřejných zájmů na úroveň územního plánování, ve kterém novela stavebního zákona posiluje kompetence samospráv, do jejichž samostatné

působnosti územní plánování převádí. Ve chvíli, kdy je nějaké území podle územního plánu zastavitelné, pak za dodržení podmínek obsažených v územně-plánovací dokumentaci by již povolení stavby mělo být velmi rychlé.

Nový zákon v sobě obsahuje i novou úpravu druhové ochrany. Ta je zaměřena primárně na ochranu biotopů a populací druhů s různou intenzitou podle míry jejich ohrožení. Cílem je vyvarovat se často účelovému využívání, někdy až zneužití druhové ochrany, kdy výskyt čmeláka nebo mravence zkomplikoval nebo zcela ohrozil povolení výstavby dálnice nebo obchvatu obce. A to prosím nemám nic proti uvedeným druhům, ale jejich ochranu a přežití na území ČR musíme zajistit péčí o jejich biotopy a krajinu jako celek. Předkládaná úprava tak opouští neefektivní přístup.

V legislativě je hezké ustanovení, že chráníme všechno a všude na úrovni jedinců, ale přitom biodiverzita u nás stále klesá. Příčiny jejího ohrožení totiž leží jinde. Novela proto přináší větší zacílení na péči o nejohroženější druhy a na zabezpečení péče o vhodné biotopy.

Na závěr mi, milí čtenáři, dovoluji popřát vám i touto cestou vše nejlepší v novém roce 2026 a hlavně pevné zdraví.

Berenika Peštová

*předsedkyně výboru pro životní prostředí
Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR*

První číslo vyšlo v roce 1946
Ochrana přírody 1/2026 Ročník 81
Vychází 6× ročně
Cena ve stánkovém prodeji 60 Kč
Roční předplatné 360 Kč

Časopis státní ochrany přírody
The Nature Conservation Journal

© AOPK ČR, 2026. Všechna práva vyhrazena.
Žádná část tohoto časopisu nesmí být reprodukována či šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

ISSN 1210-258X
Evidováno MK ČR pod e. č. E 6001

Vydává
AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha
a SJ ČR, Květnové nám. 3, 252 43 Příhonice
s podporou Správy Krkonošského národního parku, Správy NP Šumava, Správy NP Podyjí,
Správy NP České Švýcarsko

Šéfredaktor
Ing. Martin Dušek

Redakční rada

- RNDr. Libor Ambrozek
- Mgr. Jiří Bašta
- prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc.
- Ing. Karel Drbal
- Ing. Michael Hošek
- prof. RNDr. Jakub Hruška, CSc.
- Mgr. et. Mgr. Karel Chobot, Ph.D.
- JUDr. Eva Mazancová
- doc. RNDr. Ladislav Miko, Ph.D.
- JUDr. Svatomír Mičoch
- Ing. Jan Moravec
- Mgr. Richard Nagel
- RNDr. František Pelc (předseda)
- Ing. Pavel Pešout
- RNDr. Jan Plesník, CSc.
- RNDr. František Pojer
- Ing. Martin Stary
- Ing. Martin Škorpík
- Mgr. Karolína Šulová
- RNDr. Alena Vopálková

Adresa redakce
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov
tel. 951 421 247
ochrana.prirody@aopk.gov.cz
www.casopis.ochranaprirody.cz
www.nature.cz

Distribuci pro předplatitele v ČR
jménem vydavatele zajišťuje firma SEND, s. r. o.,
Ve Žlíbků 1800/77, hala A3, 193 00 Praha 9;
tel. 225 985 235, GSM 777 728 757
send@send.cz, www.send.cz

Objednávky do zahraničí
vyřizuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,
tel. 951 421 247

Tisk Tiskárna Unipress, s. r. o.
Grafická úprava a sazba Jiří Kaláček (kalacek.cz)
Korektury Mgr. Linda Zachystalová
Toto číslo vychází 26. 2. 2026

Kompletní čísla časopisu
a podrobný seznam literatur najdete na
www.casopis.ochranaprirody.cz.

Pod záštitou

